

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 66/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť D. G. a N. G., zastúpených advokátkou JUDr. Danielou Simanovou, Palkovičova 15, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 22/2001, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. G. a N. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2013 doručená sťažnosť D. G. a N. G. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 22/2001 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľky v sťažnosti okrem iného uvádzajú, že *«podávajú týmto v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky v platnom znení sťažnosť vo veci porušenia ich základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktoré im zaručuje čl. 48 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, § 6 a § 100 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd publikovanom v Zbierke zákonov SR pod č. 209/1992 Zb.*

K porušeniu uvedených základných práv sťažovateľiek došlo postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom v právnej veci sťažovateľiek ako navrhovateľiek proti žalovaným E. K. a M. B. (ďalej len „žalovaní“) o zaplatenie istiny v sume 11 818,10 EUR s príslušenstvom pod sp. zn. 19 C 22/2001 rozhodnutom rozsudkom 19 C/22/2001-304 zo dňa 29. marca 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29. 10. 2013 na základe potvrdenia rozsudku prvostupňového súdu odvolacím súdom – Krajským súdom v Bratislave rozsudkom č. k. 8 Co 199/2012-328 zo dňa 17. septembra 2013.».

V súvislosti s rozhodovaním okresného súdu o trovách konania sťažovateľky okrem iného uviedli:

«Vzhľadom na to, že prvostupňový súd si vyhradil právo rozhodnúť o trovách konania, uplatnili si sťažovateľky podaním zo dňa 31. 10. 2013 trovy konania, pozostávajúce zo zaplatených súdnych poplatkov a trov právneho zastúpenia. Prvostupňový súd o trovách konania rozhodol svojím uznesením č. k. 19 C/22/2001-335 zo dňa 29. novembra 2013, doručeným navrhovateľkám dňa 9. 12. 2013. Sťažovateľky poukazujú na skutočnosť, že ani o náhradách trov nerozhodol súd tak, ako si sám určil, do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ale až v posledný deň lehoty, avšak majú za to, že ani v posledný deň lehoty vzhľadom na dátum doručenia rozhodnutia 9. 12. 2013 súd skutočne

rozhodnutie nevydal. Opätovne teda konal, aj pokiaľ je dátum uvedený na rozhodnutí pravdivý, so zbytočnými prieťahmi a rozhodovanie ponechal až na posledný možný deň lehoty na vydanie rozhodnutia, a to i napriek tomu, že spis je sledovaný „v osobitnom režime súdu“ podľa vyjadrenia súdu k sťažnosti na prieťahy v konaní podanej sťažovateľkami dňa 20. 9. 2006.

Vydaným uznesením však uviedol súd sťažovateľky opätovne do právnej neistoty a spochybnil spravodlivosť súdneho konania, keď nepostupoval pri rozhodovaní o trovách konania v súlade s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 415/2007-251 zo dňa 31. 3. 2011, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok prvostupňového súdu č. k. 19 C/22/2001-198 v časti napadnutej odvolaním sťažovateľiek a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.»

Sťažovateľky okrem argumentov, ktoré nemali príčinnú súvislosť s namietaným porušením v sťažnosti označených práv, v spojitosti s postupom okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania ešte poukázali na to, že „Z uvedených skutočností teda vyplýva, že i napriek tomu, že sa sťažovateľky takmer po 13 rokoch odo dňa začatia konania konečne dočkali spravodlivého rozhodnutia vo veci samej, hoci nešlo o prípad zložitý a ako sťažovateľky, tak ani ich právna zástupkyňa sa v konaní nesprávali tak, že by svojím konaním akokoľvek prispeli k zbytočným prieťahom v konaní, súd i naďalej predlžuje právnu neistotu sťažovateľiek. Napriek ich úspechu vo veci samej a napriek tomu, že v odvolaní výslovne napadli trovy konania priznané súdom neúspešným žalovaným vyčíslené prvostupňovým súdom na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a odvolací súd rozhodnutie v časti trovy konania zrušil, ukladá Okresný súd Bratislava IV sťažovateľkám povinnosť ich úhrady v prospech neúspešných žalovaných. Navyiac sťažovateľkám nimi vynaložené náklady na uplatnenie ochrany ich práv na súde za obdobie od podania návrhu do 15. 8. 2007 v rozpore s ustanovením § 151 ods. 2 zákona č. 99/963 O. s. p. nepriznal.

Svojho práva na priznanie nákladov vynaložených na uplatnenie svojich práv na súde sa opätovne musia sťažovateľky domáhať zbytočným odvolaním, ktoré je opätovne ďalším prieťahom pri uplatnení ich práva na súde.“

Na základe uvedených tvrdení sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľiek D. G. a N. G. na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 38 ods. 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v § 6 a 100 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C/22/2001 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke D. G... finančné zadosťučinenie v sume 5 000,- eur (slovom päťtisíc eur) a sťažovateľke N. G... finančné zadosťučinenie v sume 5 000,- eur (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV, Saratovská 1/A, Bratislava, povinný vyplatiť sťažovateľkám do 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť D. G. a N. G. trovy právneho zastúpenia v sume 349,88 eur (slovom tristoštyridsaťdeväť eur a osemdesiatosem centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Daniely Simanovej do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 22/2001.

Ako už bolo uvedené, z obsahu sťažnosti, z listinných dôkazov k nej pripojených a zistení ústavného súdu vyplýva, že konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 19 C 22/2001 bolo vo veci samej skončené rozsudkom z 29. marca 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 199/2012 zo 17. septembra 2013, ktorý okrem výroku o trovách nadobudol právoplatnosť 29. októbra 2013. O trovách konania okresný súd rozhodol následne uznesením sp. zn. 19 C 22/2001 z 29. novembra 2013, proti ktorému sťažovateľky podali odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 19. decembra 2013.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd poznamenáva, že rozhodnutie o trovách konania okresný súd realizoval podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, pričom dodržal aj ustanovenú lehotu, keď o trovách konania rozhodol do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Predmetný súdny spis okresného súdu spolu s odvolaním proti uzneseniu o trovách konania z 29. novembra 2013 bude predložený krajskému súdu na rozhodnutie po doručení vyjadrenia odporcov k odvolaniu.

Podľa svojej ustálenej judikatúry (m. m. II. ÚS 32/00, III. ÚS 116/01, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, III. ÚS 109/03, IV. ÚS 168/04) poskytuje ústavný súd ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označeným

orgánom verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte mohlo trvať. Ak preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistí, že konanie, v ktorom sťažovateľky namietali porušenie svojich označených práv, bolo právoplatne skončené ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a teda k ich porušovaniu už nemohlo dochádzať, sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z toho, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorý (účel) sa dosiahne právoplatným rozhodnutím (I. ÚS 167/03).

Sťažnosť sťažovateľiek zo 4. decembra 2013 bola ústavnému súdu doručená 30. decembra 2013.

Vzhľadom na nadobudnutie právoplatnosti meritórneho rozhodnutia okrem výroku o trovách konania ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu prichádzalo v danom prípade v rámci jej predbežného prerokovania do úvahy posúdenie možnosti jej prijatia na ďalšie konanie iba v časti týkajúcej sa rozhodovania okresného súdu o trovách konania.

Aj keď už ústavný súd vyslovil, že „Aj na súdne konanie v časti týkajúcej sa iba náhrady trov súdneho konania sa vzťahuje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (III. ÚS 145/02), dospel v okolnostiach danej veci k záveru, že vzhľadom na krátkosť časového obdobia, ktoré uplynulo od rozhodnutia okresného súdu o náhrade trov konania (29. novembra 2013) do predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom, nemohlo dôjsť v konaní týkajúcom sa náhrady trov súdneho konania k zbytočným prietahom, a tým ani k porušeniu označených práv sťažovateľiek.

Vzhľadom na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľiek právoplatným skončením predmetného konania vo veci samej v čase podania sťažnosti už k porušovaniu ich označených práv nemohlo dochádzať.

V súvislosti s tým poukazuje ústavný súd na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej je jedným zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03).

Vzhľadom na to, že sťažovateľky sa domáhajú aj priznania finančného zadosťučinenia, ústavný súd poznamenáva, že jeho fakultatívna právomoc priznať v prípade, že vyhovie sťažnosti, tomu, koho práva boli porušené, aj peňažnú satisfakciu podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu a nijakým spôsobom nemodifikuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V nadväznosti na to je tiež potrebné zdôrazniť, že nárok na priznanie finančného zadosťučinenia nemožno ponímať ako nejaký samostatný nárok na prípadné odškodnenie za zistené prieťahy v konaní príslušného štátneho orgánu, keďže tento nárok má len akcesorickú povahu. Ústavný súd už v spojitosti s tým vyslovil, že „satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu nie je autonómnym prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným titulom pre domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto titulom je len výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty. Meritórne konanie o námietke porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je účelné a v zásade prípustné v prípade, že takýmto konaním by ústavný súd bol spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty vyvolaný zbytočnými prieťahmi. V prípade, že sťažovateľkám už bolo doručené právoplatné rozhodnutie daného štátneho orgánu, takáto možnosť zo zrejmých dôvodov neexistuje“ (I. ÚS 235/03, IV. ÚS 168/04).

Keďže uvedené skutočnosti s poukazom na zmysel a účel čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru vylučovali ďalšie konanie ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľiek, ústavný súd ju už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľiek obsiahnutými v petite ich sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2014